

וכל מאמינים שהוא בוחן כליות: המרדים אמר לי: "תסתכל על עצמך בפעם האחרונה, תניע את האיברים בחופשיות, כי ייקח קצת זמן עד שתוכל לעשות זאת שוב"

תנרומה מתוך שמחה

יוסף טולידנו

אחרי שנים בהן ציפה מנדי וייס, חסיד חב"ד ומנהל מכון של סופרי סת"ם בצפת, לרגע בו יוכל לתרום כליה, הוא קיבל הודעה על כך שנמצא חולה הזקוק לכלייתו דווקא כשהיה בדובאי... • בחיור, בהומור וגם ברצינות, משתף מנדי בתהליך הייחודי שחוה, כשבסופו עלה על שולחן הניתוחים ותרם כליה לאדם שלא הכיר מעולם

בימים הנוראים, כשהתפלל מנדי וייס בבית הכנסת את תפילת מוסף, התפייט החזן בפיוט "וכל מאמינים שהוא בוחן כליות", כאשר חש מנדי במבטים הננעצים בגבו, סביבו נשמעו גם כמה כחוכי גרון. לא מעטים ממתפללי בית הכנסת ידעו על כך שמנדי תרם כליה לפני כחודשיים, והרגישו שמילות הפיוט נכתבו כביכול במיוחד עבורו.

"זו באמת הייתה הרגשה מיוחדת להגיע לימים הנוראים כתורם כליה", הוא מציין בכנות, "זה לא שהרגשתי בדרגה גבוהה יותר של תפילה, בעיקר מכיוון שביום-יום אני לא מרגיש את התרומה שלי, והיא באמת לא דרשה ממני יותר מידי. לפעמים אני אפילו שוכח שתרמתי. אבל גם לא יכולתי להתעלם מכך שאני חווה ימים נוראים אחרים מכל שנה. אני לא אותו אדם שהייתי פעם – הרי תרמתי כליה".

בזכות הסבא

למעשה, הפעם הראשונה בה נחשף מנדי לאפשרות לתרום כליה, הייתה לפני כחמש שנים, כאשר סבו שהיה מטופל בדאיליזה קיבל כליה מאחיו. "באותם ימים ראיתי מקרוב איך סבא היקר שכמעט נעלם לנו, חזר לחיות", הוא נזכר, "הכרתי אז את הרב הבר זצ"ל שהיה בשיא הפעילות שלו וכל התהליך של הניתוח ריתק אותי מאוד. זה היה נראה לי כל כך מיוחד – שאפשר לתרום כליה, מבלי שהתורם יינזק, ובעצם להציל בכך חיים ממש".

מנדי המשיך לעקוב אחרי הנושא, מתוך סקרנות גדולה, ומידי פעם שמע על עוד תרומות מאנשים שהכיר סביבו – פעם הייתה זו בת משפחה שתרמה כליה לבעלה, ופעם חבר שתרם באופן אלטרואיסטי לאדם שלא הכיר. אט-אט הלכו הדברים והתקרבו אליו, והרצון להצטרף למעגל התורמים הלך והתעצם.

"היה ברור לי שאני רוצה לתרום", הוא מדגיש, "הבעיה הייתה שבכל פעם העלו את הגיל בו מתאפשר לתרום במדינת ישראל. בתחילה אמרו לי שאפשר מגיל 21, ואז מהר מאוד נאמר שרק מגיל 23, ואז כשהגעתי סוף-סוף לגיל, הודיעו לי שאפשר לתרום רק מגיל 25. ביום בו חגגתי יום הולדת 25, יצרתי קשר עם מתנת חיים והודעתי להם: 'קחו את הכליה שלי עכשיו, לפני שמעלים את גיל התרומה ל-30'".

היה לך כל כך ברור שאתה רוצה לתרום? לא היו לך ספקות?

"אולי בתחילה היו ספקות, אבל במשך השנים קראתי כל אות ומילה שפורסמו באמצעי התקשורת השונים בנושא. הבנתי בדיוק את רמת הסיכון ואת גודל הסיכוי, ידעתי לקראת מה אני הולך, זה לא הפחיד אותי".

קומונה לתרומת כליות

מנדי הוא חסיד חב"ד ומנהל מכוון של סופרי סת"ם בצפת. השיחה אתו היא שיחה שמחה. נראה שהוא אחד האנשים האמונים על "ושמחת בחייוך", וכל משפט שני שלו נאמר תוך כדי קריצה או בדיחה טובה.

"הראשונה שידעה על כך שאני רוצה לתרום הייתה אשתי", הוא מספר, "התגובה הראשונה שלה הייתה 'מה? אחר כך הגיע: 'מה פתאום?' ואז היא בדקה וקראה והתחילה להתלהב: 'יואו... וברצינות – זו לא הייתה גחמה של רגע. התחננו כבר לפני יותר מארבע שנים ואשתי מכירה את הג'וק שלי לא מהיום. אפשר לומר שעברנו את התהליך לגמרי ביחד, כשהיא פחדה גם אני פחדתי, כשהיא התרגשה גם אני התרגשתי, המסע הזה היה משותף לשנינו והתרומה הזו היא בהחלט גם שלה".

השלב הבא היה כבר בסדרת הבדיקות הארוכה שמנדי נדרש לעבור, על מנת לוודא את בריאותו. "למען האמת, היה משהו שגרם לי קצת לפקפק בכך שאני באמת מתאים לתרומה", הוא מודה, "אני טיפוס קצת פחדן, קשה לי לראות מחטים ובתי חולים, חששתי שאולי אשבר באמצע. בסופו של דבר החלטתי להגיע ליום המרוכז של הבדיקות בבית החולים כפעם הראשונה ולבדוק איך אני חווה את זה. הגעתי וכבר בשער בית החולים הבנתי שהגעתי לדבר האמתי – זה כבר לא בדיקת דם בקופת חולים, אלא הרבה מרפאות,

מבחנות ומכשור רציני... מהר מאוד גיליתי שהתהליך באמת מפחיד, אבל לא פחות מזה גם כיף ונחמד. אני לא אומר את זה בצחוק, כי באמת כשאדם בריא נכנס לבית חולים כדי להיבדק, החוויה מאוד מיוחדת, והיא באמת מדהימה".

פרק הזמן שחלף מאז שהחליט מנדי על התרומה ועד לרגע שעבר את הניתוח נמשך כעשרה חודשים. "במהלך אותה תקופה הבנתי שלתרום כליה זה בערך כמו להתגיר", הוא אומר בחיך, "אף אחד לא יעשה בשבילך את העבודה, אתה חייב לדחוף ולהזכיר, ועוד יותר מזה – צריך לקחת בחשבון שבועדות הרפואיות מנסים להוציא לך את הרוח מהמפרשים ולשאול אותך שאלות כמו – 'אתה בטוח שאתה רוצה לתרום?' או 'לקחת בחשבון שיש גם סיכונים?' ועוד דברים דומים, כשהמטרה היא לוודא עד כמה שאתה רציני. צריכים להיות מאוד חזקים כדי לשרוד עד לסוף התהליך".

לאורך כל הדרך שיתפת את האנשים מסביבך?

"בתחילה שיתפתי רק את האנשים הקרובים ביותר – את ההורים שלי ושל אשתי ועוד שני חברים טובים. האמת היא שהחברים די כעסו – 'מה זה כאן, אתה הולך לתרום כליה בלעדיו?' אבל לבסוף גם הם קפצו לתהליך וכעת שניהם נמצאים בשלבים מתקדמים. פתחנו סוג של קומונה לתרומת כליות. זה ממש תהליך של חבר מביא חבר. כשהגעתי לשלבים מתקדמים גם סיפרתי על כך לסבא שלי, שבעקבותי בעצם התחיל הכל. סבא ברוך השם מרגיש טוב והכליה שהושלתה אצלו מתפקדת מצוין, הוא מאוד התרגש ושמח. זה נושא שקרוב לליבו ובזמנו הוא גם היה בקשר קרוב עם הרב הבר זצ"ל ורואה חשיבות גדולה בהנצחת מפעל החיים שלו".

כליה מדובאי

עוד בשלבים הראשונים של הבדיקות נשאל מנדי על ידי עמותת 'מתנת חיים' אם יש לו בקשות מיוחדות לגבי הזהות של המושל. "אני האחרון שמעניין אותו צבע עיניים או עיר מגורים, ביקשתי רק דבר אחד – שיהיה יהודי", הוא מסביר בקצרה.

את הרגע בו הודיעו לו על כך שנמצא עבורו מושל מתאים, לא מסוגל מנדי לשכוח. "בדיוק הייתי אז עם אשתי בטיול בדובאי. ארבעה ימים אחרי שנחתנו סגרו את השמיים ולא יכולנו לחזור לארץ, כך שנתקענו בחו"ל במשך מספר שבועות. בשלב מסוים הודיע משרד החוץ שהוא הצליח לארגן טיסה מדובאי ל-200 אנשים בלבד, כאשר העלייה על המטוס מותנית באישור ועדת הריגים מחמירה ביותר. בדיוק אז קיבלתי שיחת טלפון מ'מתנת חיים' בה

מנדי וייס

הודיעו לי שיש התאמה למישהו. התגובה שלי הייתה: 'בסדר גמור, בואו לכאן לקחת את הכליה שלי, אתם מוזמנים'".

רגע לאחר מכן הוא כבר הבין שזו סיבה מצוינת לעבור את ועדת הריגים ולחזור ארצה, ואכן בתוך זמן קצר התקבלו האישורים והוא ואשתו שבו לארץ הקודש, כשהם יודעים – לפני כל דבר אחר הם מקדמים את התרומה. בשלב זה גם נאמרו למנדי קווים כלליים על המושל העתידי שלו, והתברר שמדובר בגבר בן 45, איש קבע מאזור הדרום, נשוי ואב לשני ילדים יחסית קטנים. "שאלו אם אני מאשר ואמרתי מיד שכן, בטח ובשמחה".

מאותו רגע מדגיש מנדי כי הוא הרגיש בסוג של אופוריה. "הבנתי שחלום החיים שלי עומד להתגשם, הייתי ממש נרגש וספרתי את הימים עד ליום הגדול של הניתוח". כשבועיים לפני הניתוח הייתה משוכה נוספת שהיה עליו לעבור – זו הוועדה של משרד הבריאות, בה ניסו בין היתר להתקיל אותו בשאלה: "איך תגיב אם הכליה לבסוף לא תיקלט?"

מנדי מדגיש כי מדובר במקרים נדירים ביותר, אך קיימים, והוא בהחלט הכין את עצמו לכך. התשובה הראשונה שלו הייתה בהומור: "אני אתבע אתכם". אחר כך הוא הוסיף: "אני אבכה קצת ואלך הביתה". אבל בסתר ליבו הוא ידע שדווקא השאלה הזו מייצגת את מהות התרומה. "כשאתה מגיע לתרום כליה אתה צריך להבין שהתהליך שאתה עושה לא מתבצע בינך לבין המושל, אלא בראש ובראשונה בינך לבין עצמך", הוא מסביר, "אתה צריך להבין שכל רצונך הוא לתרום כליה וזה מה שנדרש ממך כעת, כל מה שקורה אחר כך הוא אך ורק בידי שמיים. דווקא ההבנה הברורה והפשוטה הזו מביאה לאושר גדול מאוד

להצטרף למשפחה

כפי שמקובל בנייתוחים מסוג זה, מגדי אושפז בערב הניתוח. "לראשונה בכל התהליך התחלתי להרגיש את הלחץ", הוא מתאר, "כנראה שבמשך כל החודשים שקדמו לכך די הדחקתי את המחשבה על הפרוצדורה עצמה. גם אמרתי לעצמי כל הזמן שאין סיכוי שאצליח לתרום, בטח יפסלו אותי, ובכלל מי אמר שאני כל כך בריא? פתאום, כשאושפזתי בבית החולים, זה הפך להיות מוחשי. הנה, אני כבר מחובר לעירוי ושוכב על המיטה, זה קצת מוזר, אבל הרבה מרגש. אני מתקשה לעכל את מה שקורה סביבי, ישן מעט מאוד בלילה, ואז מגיע הבוקר של היום הגדול, ומגיעים אליי שני חבריי הטובים עם גיטרה, כדי להוביל אותי בצלילים ובניגונים אל חדר הניתוח."

גם כאן מציין מגדי שזה היה מעט מוזר. "עצם זה שאתה מגיע לחדר הניתוח כבר לגמרי, אפילו לא מורדם או מטושטש, ובכל זאת מובל על גבי מיטה ולא הולך ברגל - זה משונה. ואז מגיע הרגע בו המרדים אומר לך: 'תסתכל על עצמך בפעם האחרונה, תניע את האיברים בחופשיות, כי ייקח קצת זמן עד שתוכל לעשות זאת שוב'. זו חוויה מאוד מעניינת."

אגב, בשונה ממה שמקובל בנייתוחים, כאשר לא מאפשרים למנותחים להכניס שום דבר לחדר הניתוח, אצל מגדי אישרו לו באופן מיוחד להכניס דולר של הרבי מלובביץ, אותו קיבלה אמו מהרבי זצ"ל. כידוע, בחסידות חב"ד יש לדולרים הללו ערך מיוחד. "הכנסתי את הדולר לתוך שקית והנחתי מתחת לכרית בזמן הניתוח", הוא מספר. "זה העניק לי תחושת ביטחון."

הזיכרונות הבאים שלו הם כבר לאחר הניתוח. "אני זוכר שמעט אחרי שהתעוררתי והועברתי למחלקה, הגיע אליי המנתח וסיפר לי שהכליה שהוצאה ממני היא אחת הכליות היפות שראה בחייו, זו מחמאה שלא קיבלתי מעולם. עוד באותו יום גם עודכנתי בכך שהכליה שהושתלה מתפקדת כראוי, מה שאומר שהניתוח לא רק עבר בשלום, אלא גם בהצלחה."

ואיך הייתה ההתאוששות?

"אומר את האמת - הימים הראשונים לא היו פשוטים, אבל היו משככי כאבים וגם ניסיתי לקום ולזוז, מה שאולי היה קשה, אבל בפועל זירז את ההחלמה. כששאלו אותי מיד אחרי הניתוח אם הייתי תורם שוב, השבתי: 'לא, אבל דברו אתי בעוד כמה ימים'. אחרי שלושה ימים כבר היה שיפור ממש דרסטי, ומאז עם כל יום שחלף הרגשתי יותר ויותר טוב. אחרי שבועיים כבר חזרתי לעבודה."

אגב, מגדי מציין שגם בזמני הכאב היה לו יחסית קל להתמודד, כי הוא עבר לכך הכנה

מתאימה, בעזרת המלווה שהוצמד אליו מטעם מתנת חיים. "בתחילה לא חשבתי שיש למלווה איך לעזור לי, כי הרי מי קרא יותר מחקרים ממני? בסופו של דבר גיליתי שבכל הנוגע להתאוששות מהניתוח, מדובר בסוג של כאב שמעולם לא חווית וחשוב שתשמע עליו ממקור ראשון, ממישהו שחווה זאת על בשרו ממש."

מגדי גם מציין שבמתנת חיים עמדו כל הזמן לימינו. "במהלך הבדיקות היו לי כמה דברים שלא ממש הסתדרו, וכשפניתי איתם לרבנית רחל הבר, העומדת בראש העמותה, היא מיד טיפלה בכל באופן פרטני, התכתבה עם כל מי שהיה צריך ופתרה את כל הבעיות. אגב, היא גם הגיעה לבקר אחרי הניתוח וזה היה דבר גדול ומרגש מאוד."

"והיה גם בונוס נחמד - אחרי שהסתיים הניתוח גיליתי שנכנסתי לתוך משפחה גדולה - משפחת מתנת חיים, וזו משפחה מאוד מיוחדת, עם קבוצת ווטסאפ פעילה שמלווה אותך עם כל שאלה או התלבטות, גם הרבה אחרי הניתוח."

הציור שצייר מגדי ויס את הפגישה שלו עם המושתל

דולר למזכרת

מתי פגשת את המושתל שלך?

"הפגישה הרשמית שלנו הייתה למחרת הניתוח, כשאושפזנו במחלקה בחדרים סמוכים, אבל זו הייתה פגישה קצת מוזרה. עדיין התקשיתי לעכל שאני באמת פוגש אותו, הרגשתי בתוך סרט, לקח לי זמן כדי לקלוט. אחר כך השתחררתי הביתה, ובערך שבועיים אחרי הניתוח הגעתי שוב למרכז ההשתלות לצורך ביקורת, ואז נודע לי שבדייק גם המושתל נמצא שם. ניסיתי להסתכל סביב, ולפתע הוא התקרב אליי ונדרשו לי כמה שניות כדי לזהות שמדובר באותו אדם, כי הוא היה נראה לגמרי אחרת - הלחיים שלו התמלאו והצבע חזר לו לפנים. זה היה רגע מרגש מאוד של 'וואו', פתאום קלטתי איך שבעצם לא עשיתי כמעט כלום, והבן אדם הזה חזר לחיות."

אתם ממשיכים לשמור על קשר?

"יש בינינו קשר רציף, בעיקר מידי שבוע עם איחולי שבת שלום וחג שמח. לפני מספר שבועות הוזמנתי להשתתף בסעודת ההודיה שלו. רצייתי לתת לו מתנה כלשהי, כאות הוקרה על כך שהגשים לי את חלום התרומה. חשבתי עם אשתי מה אוכל לתת לו והגענו למסקנה שמן הראוי שהדולר שלי יוודא אתי בנייתוח ימשיך לסניף החדש שלי, וכך הבאתי לו אותו לסעודה. זה ריגש מאוד את שנינו."

לסיום מבקש מגדי לציין דבר חשוב: "אני חושב שלא כולם מבינים את הדבר העצום שיש באפשרות לתרום - בראש ובראשונה מדובר בהצלת נפש מיראשאל, שזו המצווה הגדולה ביותר שיש, אבל מעבר לכך יש כאן הזדמנות לחוות חוויה אדירה, מעצימה, מרגשת, ואפילו מהנה. אחרי התרומה אמרתי למושתל שלי: 'תודה על כך שנתת לי מתנת חיים', והתכוונתי באמת לכל מילה. הרגשתי שזכיתי לחוויה מיוחדת במינה, והאמת - זה לא היה כל כך קשה".

מגדי ויס בסעודת הודיה עם המושתל